

NAVF - UTREDNINGSAVDELINGEN

NORGES ALMENVITENSKAPELIGE FORSKNINGSRÅD

UTREDNINGER
OM
AKADEMISK ARBEIDSKRAFT

Melding nr. 5 1961

ELEVUTVIKLINGEN I DEN HØGRE SKOLEN I
10-ÅRSPERIODEN 1950 - 1960 - FOR HELE LANDET
OG DE ENKELTE FYLKER

UNIVERSITETSFORLAGET

ELEVUTVIKLINGEN I DEN HÖGRE SKOLEN I
10-ÅRSPERIODEN 1950 - 1960 - FOR HELE LANDET
OG DE ENKELTE FYLKER

I N N H O L D:

	side
UTREDNINGENS HOVEDRESULTATER	1
INNLEDNING	3
1. ELEVILGANGEN I DEN HÖGRE SKOLEN ÅRENE 1950-1960	3
2. UNGDOMSKULL OG SKOLESÖKNING	5
3. SKOLESÖKNING OG UTDANNINGSKAPASITET	7
4. REKRUTTERINGEN TIL DEN HÖGRE SKOLEN I DE ENKELTE LANDSDELER OG FYLKER SKOLEÅRET 1960/61	8
5. ENDRINGER I REKRUTTERINGEN TIL DEN HÖGRE SKOLEN I DE ENKELTE FYLKER FRA 1950 til 1960	11
Vedlegg 1. DIAGRAMMER	14
Vedlegg 2. TABELLER	17

UTREDNINGENS HOVEDRESULTATER

Denne melding inneholder oversikter over elevutviklingen i den høgre skolen i lo års-perioden 1950 - 1960, - samlet for hele landet og for de enkelte fylker. Undersøkelsene bygger på materiale fra Statistisk sentralbyrå, Undervisningsrådet og Forsøksrådet for skoleverket.

I lo års-perioden 1950 - 1960 har det vært en usedvanlig sterk vekst i elevtallet i den høgre skolen, både absolutt og i forhold til ungdomskullenes størrelse. Fra skoleåret 1950/51 til skoleåret 1960/61 økte elevtallet med 145 %. Hösten 1950 var tallet på elever i den høgre skolen ca. 39000, hösten 1955 ca. 49000 og hösten 1960 ca. 95000. Mesteparten av økningen i elevtallet har skjedd i den siste femårs-perioden - i løpet av fem år er elevtallet nesten fordoblet. Denne veldige ekspansjonen er ennå ikke avsluttet. I de laveste klassene har elevtallet fortsatt å vokse til og med det siste skoleåret. Dette vil medføre videre vekst i elevtallet - i det minste i de nærmeste fire årene.

En viktig grunn til økningen i elevtallet er veksten i ungdomskullene. Tallet på personer i aldersklassen 14 - 19 år økte med 36 % fra 1950 til 1960, tallet på 14 og 15 åringer - rekrutteringsgrunnlaget for realskolen - økte med 62 %. Men veksten i ungdomskullene forklarer bare en del av stigningen i elevtallet. Av beregningene nedenfor går det fram at den viktigste årsaken til stigningen i elevtallet er den økte rekrutteringsprosent - en økning i den andel av ungdomskullene som søker videre skolegang. Omlag 30 % av elevøkningen i den høgre skolen i lo-årsperioden 1950 - 1960 kan tilskrives økningen i ungdomskullene, mens ca. 70 % av økningen er en følge av økt rekrutteringsprosent og økt tendens til å fortsette i gymnaset.

I begynnelsen av 1950-årene passerte omlag 1/4 av ungdomskullet gjennom 3.klassen i den høgre skolen - i 1960/61 utgjorde strømmen gjennom 3.klassene nærmere halvparten av ungdomskullet. I skoleåret 1950/51 var tallet på elever i 3.klassene i realskole og gymnas 26 % av tallet på 17 åringer, i skoleåret 1957/58 ca. 34 % og 1960/61 hele 47 %.

Elevhyppigheten (elever i % av alderskullet) økte forholdsvis mest i gymnaset. I skoleåret 1950/51 gikk ca 9 % av 17-årskullet i 3.gymnas (3.klasse i 5 årig gymnas og tilsvarende klassetrinn) i 1957/58 ca 12 % og i 1960/61 ca. 18 %.

I første halvdel av 1950-årene økte den prosentvise rekruttering til den høgre skolen forholdsvis langsomt, - mot slutten av 50-årene var økningen nærmest eksplosiv. Den sterke økningen i rekrutteringsprosenten satte inn da de store fødselskullene fra siste krig nådde realskolealder - disse kullene har vist en markert sterkere tendens til å søke videre skolegang enn de nærmest foregående kull. - Den raske stigningen i rekrutteringsprosenten til førsteklasse i realskole og gymnas tok til hösten 1956, og slo ut i en sterkt økt elevhyppighet i 3.klassene - særlig i gymnaset - i skoleåret 1958/59.

Denne økte tendens til å søke videre utdanning de senere årene gjelder ikke bare for gymnas og realskole. Samtidig med stigende rekruttering til disse skoleslag, har vi hatt en sterk økning i prosentandelen av artianere som søker til akademiske studier. I begynnelsen av 1950-årene begynte 35-40 % av artianerne på akademiske studier i Norge eller utlandet, for 1960 og 1961 er den tilsvarende prosenten anslått til minst 60.

Samtidig med den sterke veksten i elevtallet har det foregått en geografisk utjevning i rekrutteringen. Elevtallet har økt i samtlige fylker i den siste 10-årsperioden, både absolutt og i forhold til ungdomskullet, men økningen har gjennomgående vært størst i de fylker som hadde lavest elevhyppighet i 1950. Særlig sterk har veksten vært i fylkene Oppland, Hedmark, Nord-Trøndelag, Hordaland og Møre og Romsdal. Her er elevhyppigheten i 3.klassene i realskole og gymnas blitt mer enn fordoblet på 10 år.

Til tross for den utjevning som har funnet sted er det fremdeles betydelige geografiske ulikheter i rekrutteringen til den høgre skolen. Størst er elevhyppigheten i det sentrale Østlands-området (de 5 fylkene rundt Oslofjorden) og lavest er den i Nord-Norge. Dette gjelder både for 1. og 3. klasse og både for realskole og gymnas. Alle fylkene på Øst- og Sørlandet + Bergen hadde i 1960/61 en større prosent av 17-års kullet i den høgre skolen enn den gjennomsnittlige for hele landet, i de andre fylkene lå elevprosenten under gjennomsnittet. I 6 fylker - i Oslo, Bergen, Telemark, Buskerud, Vest-Agder og Østfold - gikk 50 % eller mer av kullet i gymnas eller realskole. Lavest prosentandel av 17-års kullet i 3. klassene hadde de fire nordligste fylkene: Nordland med 35 %, Nord-Trøndelag med 33 %, Finnmark med 27 % og Troms med 25 %.

Også når det gjelder elevhyppighet i 3. gym. ligger fylkene på Øst- og Sørlandet gjennomgående høyere enn de andre fylkene. I Oslo, Akershus, Bergen, Telemark og Østfold gikk over 20 % av kullet i gymnaset i 1960/61. En elevhyppighet over gjennomsnittet hadde også Aust-Agder og Buskerud med 19 % av kullet i gymnaset. Nær gjennomsnittet lå Oppland, Vest-Agder og Rogaland med omlag 18 % og Vestfold med 17 %. Lavest lå fylkene Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark, som alle hadde mindre enn 10 % av 17-års kullet i gymnaset.

Vi må regne med at presset på utdanningsinstitusjonene vil fortsette å vokse de nærmeste årene, det gjelder både den høgre skolen, universitet og høgskoler og yrkesskolene. Selv om den prosentvise tilgang fra ungdomskullene til realskolen slutter å øke, og overgangen til gymnaset blir som i 1960, vil likevel elevtallet i den høgre skolen fortsette å stige fra ca. 95000 elever i skoleåret 1960/61 til ca. 110000 i 1965/66. For gymnaset alene vil den tilsvarende stigning bli fra ca. 25000 elever til ca. 37000. Artianertallet vil stige særlig sterkt, det vil bli bortimot fordoblet fram til 1965. En prognose over antall artianere fram til 1965 viser følgende tall (faktisk tall for 1960):

Antall	1960	1961	1962	1963	1964	1965
artianere:	5179	6214	7600	9300	10900	11900

Tallet på studenter ved universitetet og høgskoler vil også stige raskt utover i 1960-årene, vi får her en kombinert effekt av økende ungdomskull, økende artianerhyppighet og økt studietilbøyelighet blant artianere. Hvort stort presset på de akademiske læresteder vil bli, vil bl.a. avhenge av om studietilbøyeligheten vil holde seg på det nåværende høye nivå, øke videre eller minske. Selv med en nedgang i studietilbøyeligheten av den størrelsesorden som er antydnet i innstillingen fra Universitets- og høgskolekomiteen av 1960, vil vi få en helt ekstra-ordinær økning i behovet for studieplasser, stipend, studentboliger og lærerkrefter de nærmeste årene.

INNLEDNING.

Denne melding inneholder oversikter over elevutviklingen i den høgre skolen i 10-års perioden 1950-1960, for hele landet og for de enkelte fylker. I tillegg til elevene ved realskole og gymnas har vi tatt med de elever i den linjedelte ungdomsskolen som går på almenteoritisk linje med to språkfag. Undersøkelsen bygger på materiale fra Statistisk sentralbyrå, Undervisningsrådet og Forsøksrådet for skoleverket.

1. ELEVTILGANGEN I DEN HÖGRE SKOLEN ÅRENE 1950-1960.

I de siste 10 årene har det vært en usedvanlig sterk økning i elevtallet i den høgre skolen, både absolutt og i forhold til ungdomskullenes størrelse. I skoleåret 1950/51 gikk 38637 elever i den høgre skolen, i skoleåret 1960/61 var tallet 94755, d.v.s. at elevtallet økte med 145 % på 10 år. Det meste av denne økningen har skjedd de siste fem årene - fra skoleåret 1955/56 til 1960/61 økte elevtallet med 45408 (en økning på 92 % på fem år). Denne ekspansjonen er ikke avsluttet. I de laveste klassene har elevtallet fortsatt å øke til og med det siste skoleåret. Dette vil nødvendigvis medføre videre vekst i elevtallet - i hvert fall de nærmeste fire årene.

Et bilde av utviklingen de siste 10 årene får vi i tabell 1 nedenfor, som gjengir samlet elevtall for den høgre skolen og elevtallet spesielt for 1. og 3. klassen i 10-års perioden. Tabellen viser også endringen i samlet elevtall fra år til år og en index for elevutviklingen i tidsrommet, der elevtallet i skoleåret 1950/51 er satt = 100.

Tabell 1. Elevtallet i den høgre skolen skoleårene 1950/51 - 1960/61.

Skole- år (.)	Samlet elev- tall i den høgre skolen		Elev- økning fra fore- gående år. Absolutt antall	Elevtall i 1. klassene i den høgre skolen		Elevtall i 3.klassene i den høgre skolen			
	Absolutt antall	Rela- tive tall ²⁾		Absolutt antall	Rela- tive tall ²⁾	Realsk.+ gym.		Bare gymnas	
						Absolutt antall	Rela- tive tall ²⁾	Absolutt antall	Rela- tive tall ²⁾
1950/51	38.637	100		9.901	100	10.373	100	3541	100
1951/52	39.410	102	773	10.529	106	10.422	100	3513	99
1952/53	41.509	107	2099	11.363	115	10.936	105	3676	104
1953/54	44.027	114	2518	11.781	119	11.977	115	4223	119
1954/55	47.237	122	3210	12.138	123	13.233	128	4756	134
1955/56	49.347	128	2110	12.471	126	13.977	135	5049	143
1956/57	53.980	140	4633	15.071	152	14.390	139	5124	145
1957/58	60.672	157	6692	17.900	181	15.158	146	5308	150
1958/59	70.893	183	10221	21.659	219	17.802	172	6489	183
1959/60	82.322	213	11429	23.877	241	21.500	207	8111	229
1960/61	94.755	245	12433	27.862	281	24.831	239	9697	274

Registreringsdato ca. 1.oktober hvert år.
Elevtallet i skoleåret 1950/51 satt = 100

Den største prosentvise vekst finner vi i førsteklasse¹⁾ i den høgre skolen. Her er elevtallet blitt nesten 3-doblet på de siste 10 årene, det har økt fra 9901 til 27862 (en økning på 181 %). Bare på de siste fem årene er tallet blitt mer enn fordoblet (tallet er økt med 123 %).

I 3. klassene²⁾ har ikke økningen slått fullt så sterkt ut enda. Samlet elevtall i 3.realskole og 3.gymnas økte fra 10373 i 1950/51 til 24831 i 1960/61, eller med 139 %. Mesteparten, 67 % av denne økningen har skjedd de siste 3 årene (en prosentøkning på 64 regnet fra skoleåret 1957/58 til skoleåret 1960/61). Økningen var størst i gymnasklassene - elevtallet i 3 gym. var 9697 siste vinter, mot 3541 for 10 år siden. Elevøkningen var 174 % for hele 10-årsperioden, hele 71 % av denne økningen har funnet sted de siste 3 årene. (Prosentøkningen regnet fra skoleåret 1957/58 var 83). Som følge av denne utviklingen i gymnaset vil artianertallet neste år (1962) komme opp i ca. 7500, og allerede om to år overstige 9000.

Det har skjedd en relativ forskyvning av elevstrømmen fra realskole til gymnas i de senere årene (se tab.2). Av den samlede elevmengde i 3. klassene utgjorde gymnaselevne 34-35 % i 1950-årene fram til og med 1957/58. Siste vinter var gymnasandelen av elevene i 3 klasse steget til 39 %.

Tabell 2. Elevene i 3 klasse i den høgre skolen fordelt prosentvis på realskole og gymnas.

Skole- år	Prosentfordeling			Skole- år	Prosentfordeling		
	3 real- skole	3 gym	I alt		3 real- skole	3 gym	I alt
1950/51	65,9	34,1	100	1956/57	64,4	35,6	100
1951/52	66,3	33,7	100	1957/58	65,0	35,0	100
1952/53	66,4	33,6	100	1958/59	63,5	36,5	100
1953/54	64,7	35,3	100	1959/60	62,3	37,7	100
1954/55	64,1	35,9	100	1960/61	60,9	39,1	100
1955/56	63,9	36,1	100				

1) Førsteklassene i 3årig realskole og 5årig gymnas. Her er også tatt med elever fra den linjedelte ungdomsskolen som går på almenteoritisk linje med 2 språkfag og som befinner seg i det 8-skoleåret.

2) I 3.klasse-trinnet er innkludert 2.klasse ved 4årige landsgymnas, avgangsklasser ved 2årige realskoler og 1årige realskoler.

2. UNGDOMSKULL OG SKOLESÖKNING.

En viktig årsak til økningen i elevtallet er veksten i ungdomskullene. Aldersklassene 14-19 år under ett økte med 36 % fra årsskiftet 1950/51 til årsskiftet 1960/61. Aldersklassen 17 år som elevene i 3. klasse antas å komme fra, har økt med 33 % de siste 10 år, og tallet på 14- og 15-åringer - rekrutteringsgrunnlaget for førsteklasse- har økt med henholdsvis 70 % og 51 % i samme tidsrom. Men veksten i ungdomskullene forklarer bare en del av økningen i elevtallet. Av det følgende vil det gå fram at den viktigste årsak til stigningen er økningen i rekrutteringsprosenten- den økte tendens til å søke videre skolegang.

Tabell 3 nedenfor viser veksten i de ungdomskull som rekrutterer 1. og 3. klasse i den høgre skolen og veksten i elevhyppigheten i disse klassene for tidsrommet 1950 - 1960. Elevene i 3. klasse er satt i forhold til aldersklassen 17 år og elevene i 1. klasse til et gjennomsnitt av aldersklassen 14 og 15 år. - Slik vi definerer de to klassetrinn vil vi få flere elever og større elevhyppighet i 3. klassene de enkelte år enn det har vært to år tidligere i førsteklasse. Tilveksten skyldes privatister og andre med kortere skolegang enn normalt som først kommer med i registreringen på 3. klasse-trinnet. Disse elever er antakelig i gjennomsnitt noe eldre enn dem som har gått den ordinære veg fram til 3. klasse. Dette motiverer avstanden på 2 1/2 år mellom de aldersklasser (14 1/2 år og 17 år) som legges til grunn ved beregningen av elevhyppigheten i henholdsvis 1. og 3. klasse i den høgre skolen.

Tabell 3. Utviklingen av ungdomskull og elevhyppighet i de høgre skoler i tidsrommet 1950 - 1960. Alderskullet 14 1/2 år og 17 år og elevhyppigheten i 1. og 3. klasse.

Skole- år	Aldersklassen 14 1/2 år		Elever i 1.kl. i den høgre skolen i % av alderskl. 14 1/2 år		Aldersklassen 17 år		Elever i 3.kl. i den høgre skolen i % av aldersklassen 17 år			
	Abso- lutt antall	Index ¹	Fak- tisk % andel	Index	Absolutt antall	Index ¹	3.realsk. + 3. gym.	Index ²	3. gym. alene	Index ²
1950/51	39.484	100	25,1	100	39.696	100	26,1	100	8,9	100
51	40.619	103	25,9	103	39.312	99	26,5	102	8,9	100
52	42.057	107	27,0	108	39.135	99	28,0	107	9,4	106
53	43.396	110	27,1	108	40.226	101	29,8	114	10,5	118
54	44.614	113	27,2	108	41.249	104	32,1	123	11,5	129
55	44.215	112	28,2	112	42.961	108	32,5	125	11,8	133
56	46.098	117	32,7	130	43.851	110	32,8	126	11,7	131
57	51.023	129	35,1	140	45.194	114	33,5	128	11,7	131
58	55.735	141	38,9	155	43.123	109	41,3	158	15,0	169
59	59.882	152	39,9	159	49.077	124	43,8	168	16,5	185
1960/61	64.157	162	43,4	173	52.940	133	46,9	180	18,3	206

1) Alderskl. i 1950/51 = 100

2) Elevhyppigh. i 1950/51 = 100

Fra skoleåret 1950/51 til skoleåret 1955/56 økte elevhyppigheten i førsteklasse langsomt fra 25,1 til 28,2. I den siste femårs-perioden var økningstakten langt raskere - i 1960/61 begynte hele 43,4 % av alderskullet 14 1/2 år i den høgre skolen. For hele 10-årsperioden var økningen i elevhyppigheten 73 %, og bare på de siste fem årene økte den med ca. 54 %.

Strømmen gjennom 3. klassene viser en liknende vekst i forhold til alderskullet, elevhyppigheten har økt med 75 % de siste 10 årene. Også her kan vi dele den siste 10-årsperioden inn i to faser: de første 7 årene med en moderat stigningstakt og de siste 3 årene med en nærmest eksplosiv økning i elevhyppigheten. I 1950/51 gikk 26,1 % av 17-års kullet i 3. klasse i realskole og gymnas, i 1957/58 33,5 % og i 1960/61 46,9 %.

Særlig sterkt har elevhyppigheten økt i gymnaset, den er blitt fordoblet på de siste 10 årene. I 1950/51 gikk 8,9 % av 17-års kullet i gymnaset, i 1957/58 11,7 % og i 1960/61 18,3 %. - Det har altså vært en usedvanlig rask økning de 3 siste årene.

Elevhyppigheten i 3. klasse vil fortsette å vokse, i hvertfall de to nærmeste årene, som følgje av de siste års økning i rekrutteringen til de lavere klassene. Neste år - skoleåret 1962/63 vil trolig omlag 50 % av 17-års kullet passere gjennom 3. klassene i realskole og gymnas. Dersom elevene kommer til å fordele seg på samme måte mellom gymnas og realskole som nå, kan vi regne med at 19 - 20 % av aldersklassen begynner i gymnaset høsten 1962.

Dersom rekrutteringen til den høgre skolen hadde vært den samme de 10 siste årene i prosent av ungdomskullene som den var i skoleåret 1950/51, og fordelingen av 3. klasseelevene på gymnas og realskole også hadde vært den samme, da ville elevtallet i den høgre skolen ha økt med 17013 eller med 44,0 % i 10-års perioden. Den faktiske økningen er 56118 elever, en økning på 145,2 %. En kan si det slik at 17013 elever eller 30,3 % av økningen kan tilskrives veksten i ungdomskullene, mens 39105 elever eller 69,7 % av økningen er en følgje av den økte rekrutteringsprosent og økt tendens til å fortsette i gymnaset. Om vi betrakter spesielt den siste fem-års periode (1955/56 - 1960/61) er tallet på elever økt med 45408. Av disse kan 16312 elever, eller 35,9 % av økningen tilskrives veksten i ungdomskullene, og 29096 elever, eller 64,1 % av økningen føres tilbake til økt prosentvis rekruttering og økt elevandel i gymnaset.

Bare 34,5 % av elevøkningen i førsteklasse i 10-års perioden 1/10 1950 - 1/10 1960 er en automatisk følgje av veksten i ungdomskullene, resten av elevøkningen (65,5 %) skyldes økt rekrutteringsprosent. Selv i den siste fem-års perioden, hvor veksten i ungdomskullene satte inn for alvor, betyr den økte elevhyppighet mest, de økte ungdomskull forklarer bare 36,5 % av stigningen i elevtallet i førsteklasse siden skoleåret 1955/56.

Den sterke økningen i rekrutteringsprosenten satte inn da de store fødselskullene fra siste krig nådde realskolealder - disse kullene har vist en markert sterkere tendens til å søke videre skolegang enn de nærmest foregående kull. Den raske stigningen i rekrutteringsprosenten tok til i førsteklasse i realskole og gymnas høsten 1956, og slo ut i en sterkt økt elevhyppighet i 3. klassene - særlig i gymnaset - i skoleåret 1958/59.

Denne økte tendens til å søke videre utdanning de senere årene gjelder ikke bare for gymnas og realskole. Samtidig med stigende rekruttering til disse skoleslag, har vi hatt en sterk økning i prosentandelen av artianere som søker til akademiske studier. I begynnelsen av 1950-årene begynte 35-40 % av artianerne på akademiske studier i Norge eller utlandet, for 1960 og 1961 er den tilsvarende prosenten anslått til minst 60. Ved universitetene begynte tilgangen på nye studenter å øke sterkt i 1956. Tallet på studenter med forberedende prøve i filosofi var 681 i 1955 (18,7 % av artiumskullet i følge NAVF's melding nr. 1. 1961) - fire år senere i 1959, var tallet 1633 (33,4 % av artiumskullet).

3. SKOLESØKNING OG UTDANNINGSKAPASITET.

Presset på utdanningsinstitusjonene vil fortsette å vokse de nærmeste årene, det gjelder både den høgre skolen, universitet og høgskolene og yrkesskolene. Med uendret tilgangsprosent i førsteklasse og samme gym.andel som nå, vil elevtallet i den høgre skolen øke fra 94755 elever i skoleåret 1960/61 til ca. 110.000 i 1965/66, i gymnaset vil elevtallet stige fra 25023 til ca 37300 i samme tidsrom.

Tallet på studenter ved universitet og høgskolene vil også stige raskt utover i 1960 årene, vi får her en kombinert effekt av økende ungdomskull, økende artianerhyppighet og økt studietilbøyelighet blant artianere. Hvor stort presset på de akademiske lærestalter vil bli, vil bl.a. avhenge av om studietilbøyeligheten vil holde seg på det nåværende høye nivå, øke videre eller minske. Selv med en nedgang i studietilbøyeligheten av den størrelsesorden som er antydnet i innstillingen fra Universitets- og høgscolekomiteen av 1960, vil vi få en helt ekstra-ordinær økning i behovet for studieplasser, stipend, studentboliger og lærerkrefter de nærmeste årene. NAVF's utredningsavdeling vil senere forsøke å stille opp prognose over stigningen i studenttallet ved de enkelte læresteder og for de enkelte fag.

Det første av de store artiumskullene nådde universitet og høgskolene allerede høsten 1961, men først i 1962 vil de store ungdomskull med den høye artiumshyppighet for alvor gjøre seg gjeldende ved våre akademiske institusjoner. En prognose over artianertallet fram til 1965 er gjengitt i tabell 4. nedenfor. Den bygger på de elever som allerede befinner seg i den høgre skolen og forutsetter vanlige frafall mellom klassene og den samme prosentvise overgang til gymnas som i de senere årene (gjennomsnitt for årene 1958, 1959 og 1960)

Tabell 4. Prognose over antall artianere for årene 1962 - 1965.
Oversikt for årene 1955 - 1961.

År	Antall artianere	År	Antall artianere
1955	3750	1961	6214 ^{x)}
1956	4241	1962	7600
1957	4522	1963	9300
1958	4847	1964	10200
1959	4938	1965	11900
1960	5179		

x) Foreløpig tall

4. REKRUTTERINGEN TIL DEN HÖGRE SKOLEN I DE ENKELTE LANDSDELER OG FYLKER
SKOLEÅRET 1960/61.

For å belyse de geografiske ulikheter i rekrutteringen til den högre skolen har vi i de fölgende tabeller satt elevtallet i de enkelte landsdeler og fylker i relasjon til ungdomskullenes størrelse innen disse geografiske enheter. Vi har ikke korrigerert tallene for elever som går på skole utenfor hjemsteds-fylket. Dette vil gi et noe for höyt tall for elevhyppigheten i en del fylker, særlig for byfylkene Bergen og Oslo - og tilsvarende noe for lave tall i endel andre fylker. Når det gjelder størrelsen på ungdomskullene i de enkelte fylker er det foretatt visse justeringer av tallene i samsvar med nye beregninger fra Statistisk sentralbyrå pr. januar 1961. Tallene for elevhyppigheten i de enkelte fylker i denne melding vil derfor ikke være helt sammenlignbare med tilsvarende tall i tidligere meldinger fra NAVF's utredningsavdeling.

Tabell 5 viser tallet på elever i 1. og 3. klasse i den högre skolen i prosent av alderskullet for ulike landsdeler. Av tabellen går det fram at elevhyppigheten er høyere på Östlandet og Sörlandet enn i de andre landsdeler. Den er høyest i det sentrale östlandsområdet (de 3 fylker rundt Oslofjorden) og lavest i Nord-Norge. Dette gjelder både for 1. og 3. klasse og både for realskole og gymnas.

Tabell 5. Elevhyppigheten i 1. og 3. klasse i den högre skolen i ulike landsdeler
i skoleåret 1960/61.

Landsdeler	Alders-klasse 14 1/2 år	Elever i 1. kl. ¹⁾		Alders-klasse 17 år	Elever i 3. klasse			
		Absolutt antall	I % av 14 1/2 årige		Realsk. + gym.		Gym. alene	
					Absolutt antall	I % av 17-årige	Absolutt antall	I % av 17-årige
Buskerud, Akershus, Oslo, Buskerud, Vestfold	21281	12386	58,2	16806	9584	57,0	4503	26,8
Hedmark, Oppland	6236	2572	41,2	5187	2497	48,1	825	15,9
Hedmark, Vest-Agder, Øst-Agder	5877	3064	52,1	4759	2448	51,4	964	20,3
Telemark, Vest-Agder, Øst-Agder	5877	3064	52,1	4759	2448	51,4	964	20,3
Oppland, Hordal, Bergen, Sogn Fj. og Romsdal	15755	5301	33,6	13364	5910	44,2	1910	14,3
Trøndelag, Trøndelag	6235	2134	34,2	5427	2093	38,7	774	14,3
Nordland, Troms, Finnmark	8772	2405	27,4	7397	2299	31,1	721	9,7

1) 1.klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas. Tallene for 1. klasse omfatter en mindre del av elevstrømmen enn tallene for 3. klasse - elever ved to-årige og ett-årige realskoler og fire-årig landsgymnas kommer ikke med her. Tallene for 1.klasse gir derfor et ufulstendig bilde av elevrekrutteringen i landsdeler med mange slike skoler - dette gjelder særlig Oppland, Hedmark, Vestlandet, Trøndelag og Nord-Norge.

Et noe mer nyansert uttrykk for den geografiske rekrutteringen til den høgre skolen vil en få ved å se på tabell 6, hvor elevhyppigheten i 1. og 3. klasse er regnet ut for hvert fylke. Her vil den feil vi gjør ved ikke å korrigere elevtallene for flytning slå noe sterkere ut enn i tabell 5. Tallet for elevhyppigheten vil ligge noe for høyt i Bergen og Oslo, som har mange utenbys elever, og noe for lavt for tradisjonelle "eksport"-fylker, som for eksempel Hordaland og Nordland.^{x)}

I tabell 6 er det kanskje oversikten over elevhyppigheten i 3. klassene som gir det beste grunnlag for å sammenlikne fylkene med hensyn til elevrekrutteringen. I fylker hvor en stor del av elevene går på 2-årige realskoler vil elevhyppigheten i 1. klasse gi et noe misvisende bilde av den faktiske rekruttering, da elever ved disse skolene først vil komme med i registreringen på 3. klasse-trinnet (avgangsklassen).

Fylkesoversikten bekrefter inntrykket fra tabell 5, Östlands- og Sörlandsfylkene har stort sett høyere rekruttering til gymnas og realskole enn fylkene på Vestlandet og nordenfjells. Alle fylkene på Öst- og Sörlandet + Bergen hadde i 1960/61 en større prosent av 17-års kullet i den høgre skolen enn den gjennomsnittlige for hele landet, i de andre fylkene lå elevprosenten under gjennomsnittet. I 6 fylker gikk 50 % eller mer av kullet i realskole eller gymnas, i Oslo (69,2%), Bergen (61,2%), Telemark (53,3%), Buskerud (51,4%), Vest-Agder (50,9%); og Östfold (50,5%). - Mindre enn 40 % av 17-års kullet i 3. klassene hadde de 4 nordligste fylkene. For disse var prosentandelene følgende: Nordland 35,3%, Nord-Trøndelag 33,1%, Finnmark 27,4% og Troms 25,1%.

Også når det gjelder elevhyppighet i 3. gym. ligger fylkene på Öst- og Sörlandet gjennomgående høyere enn de andre fylkene. I Oslo, Akershus, Bergen, Telemark og Östfold gikk over 20 % av kullet i gymnaset i 1960/61. En elevhyppighet over gjennomsnittet hadde også Aust-Agder (med 19,4%) og Buskerud (18,7%). Nær gjennomsnittet lå Oppland (18,2%), Vest-Agder (18,1%), Rogaland (17,9%) og Vestfold (17,2%). Lavest lå fylkene Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark med mindre enn 10 % av 17-årskullet i gymnaset.

For 1. klasse finner vi omlag samme tendens i den geografiske fordeling av elevhyppigheten som for 3. klasse. Hele 8 fylker har mer enn 50 % av kullet i 1. klasse i den høgre skolen, - Akershus og Vestfold kommer i tillegg til de 6 fylker som også har minst 50 % i 3. klasse. For en rekke fylker med mange 2-årige realskoler gir imidlertid denne oversikten for 1. klasse et ufullstendig bilde av rekrutteringen til den høgre skolen.

x) Vi viser til NAVF's melding nr. 5 1959, hvor det er foretatt en undersökelse over hvor stor prosent av 5. gymnasiastene som avlegger eksamen artium utenfor eget fylke.

Tabell 6. Elevhyppigheten i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i de enkelte fylker (ukorrigerede tall¹⁾) i skoleåret 1960/61.

Fylker	Alders- klasse 14 1/2 år	Elever i 1. kl. ²⁾		Alders- klasse 17 år	Elever i 3. klasse			
		Absolutt antall	I % av 14 1/2 årige		Realsk.+gym		Gym. alene	
					Absolutt antall	I % av 17- årige	Abso- lutt antall	I % av 17- årige
Østfold	3651	1828	50,1	2775	1401	50,5	587	21,2
Akershus	3987	2171	54,5	3185	1559	48,9	791	24,8
Oslo	7806	5224	66,9	6321	4375	69,2	2314	36,6
Hedemark	3228	1430	44,3	2616	1264	48,3	356	13,6
Oppland	3008	1142	38,0	2571	1233	48,0	469	18,2
Buskerud	2849	1639	57,5	2205	1134	51,4	413	18,7
Vestfold	2988	1524	51,0	2320	1115	48,1	398	17,2
Telemark	2614	1403	53,7	2039	1087	53,3	457	22,4
Aust-Agder	1337	655	49,0	1034	502	48,5	201	19,4
Vest-Agder	1926	1006	52,2	1686	859	50,9	306	18,1
Rogaland	3981	1589	39,9	3732	1574	42,2	668	17,9
Hordaland	4111	1465	35,6	3232	1305	40,4	353	10,9
Bergen	1859	1060	57,0	1491	913	61,2	358	24,0
Sogn og Fj.	1700	314	18,5	1450	626	43,2	131	9,0
Møre og Romsdal	4104	873	21,3	3459	1492	43,1	400	11,6
S.Trøndelag	3891	1487	38,2	3459	1442	41,7	536	15,5
N.Trøndelag	2344	647	27,6	1968	651	33,1	238	12,1
Nordland	4829	1510	31,3	4052	1432	35,3	423	10,4
Troms	2529	404	16,0	2196	552	25,1	197	9,0
Finnmark	1414	491	34,7	1149	315	27,4	101	8,8
Riket i alt	64.156	27.862	43,4	52.940	24.831	46,9	9697	18,3

1) Elevtallene er ikke korrigeret for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

5. ENDRINGER I REKRUTTERINGEN TIL DEN HØGRE SKOLEN I DE ENKELTE FYLKER FRA 1950 TIL 1960.

Tabell 7 viser endringen i elevtallet i 1. og 3. klasse i den høgre skolen fra høsten 1950 til høsten 1960 for de enkelte fylker. Tabell 8 viser de tilsvarende endringene i elevhyppigheten for det samme tidsrommet.

Tabell 7. Elevtallet i 1. og 3. klasse i den høgre skolen pr. 1. okt. 1950 og pr. 1. okt. 1960. Prosentvis endring i elevtallet fra 1950 til 1960.

Fylker	Elevtall i 1. klasse ¹⁾		% økning 1950-1960	Elevtall i 3. kl. real + gym		% økning 1950-1960	Elevtall i 3. gym.		% økning 1950-1960
	1950	1960		1950	1960		1950	1960	
Østfold	599	1828	205,2	597	1401	134,7	190	587	208,9
Akershus	672	2171	223,1	613	1559	154,3	251	791	215,1
Oslo	2051	5224	154,7	1901	4375	130,1	861	2314	168,8
Hedemark	468	1430	205,6	451	1264	180,3	115	356	209,6
Oppland	341	1142	234,9	391	1233	215,3	118	469	297,5
Buskerud	541	1639	203,0	532	1134	113,2	166	413	148,8
Vestfold	622	1524	145,0	469	1115	137,7	146	398	172,6
Telemark	431	1403	225,5	398	1087	173,1	139	457	223,8
Aust-Agder	240	655	172,9	236	502	112,7	111	201	81,1
Vest-Agder	359	1006	180,2	448	859	91,7	139	306	120,1
Rogaland	646	1589	146,0	643	1574	144,8	234	668	185,5
Hordaland	304	1465	381,9	478	1305	173,0	152	353	132,2
Bergen	583	1060	81,8	513	913	78,0	175	358	104,6
Sogn og Fj. More og Romsdal	97	314	223,7	359	626	74,4	45	131	191,1
S. Trøndelag	260	873	235,6	467	1492	219,5	127	400	215,0
N. Trøndelag	568	1487	161,8	679	1442	112,4	258	536	107,8
Nordland	180	647	259,4	197	651	230,5	84	238	183,3
Troms	551	1510	174,0	567	1432	152,6	102	423	314,7
Finmark	142	404	184,5	255	552	116,5	82	197	140,2
Riket i alt	246	491	99,6	179	315	76,0	46	101	119,6
	9901	27.862	181,4	10.373	24.831	139,4	3.541	9.697	173,8

1) Elevtallet i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas

Tabell 8. Elevhyppigheten i 1. og 3. klasse i den högre skolen pr. 1.okt. 1950 og pr. 1.okt. 1960. Prosentvis endring i elevhyppigheten fra 1950 til 1960.

Fylker	Elevhyppighet i 1. klasse 1)		% ökning 1950-1960	Elevhyppighet i 3. klasse real + gym.		% ökning 1950-1960	Elevhyppighet i 3. gym.		% ökning 1950-1960
	1950	1960		1950	1960		1950	1960	
	Ostfold	27,4		50,1	82,8		29,2	50,5	
Akershus	33,6	54,5	62,2	29,1	48,9	68,0	11,9	24,8	108,4
Oslo	61,6	66,9	8,6	50,5	69,2	37,0	22,9	36,6	59,8
Hedemark	21,0	44,3	111,0	19,5	48,3	147,7	5,0	13,6	172,0
Oppland	16,2	38,0	134,6	19,1	48,0	151,3	5,8	18,2	213,8
Buskerud	32,1	57,5	79,1	31,2	51,4	64,7	9,7	18,7	92,8
Vestfold	34,2	51,0	49,1	26,5	48,1	81,5	8,2	17,2	109,8
Telemark	29,3	53,7	83,3	27,3	53,3	95,2	9,5	22,4	135,8
Aust-Agder	25,2	49,0	94,4	24,6	48,5	97,2	11,6	19,4	67,2
Vest-Agder	29,2	52,2	78,8	35,9	50,9	41,8	11,1	18,1	63,1
Rogaland	23,3	39,9	71,2	22,7	42,2	85,9	8,2	17,9	118,3
Hordaland	10,6	35,6	235,8	17,6	40,4	129,5	5,6	10,9	94,6
Bergen	50,0	57,0	14,0	38,9	61,2	57,3	13,3	24,0	80,5
Sogn og Fj.	6,9	18,5	168,1	24,9	43,2	73,5	3,1	9,0	190,3
Møre og Romsdal	10,5	21,3	102,9	19,1	43,1	125,7	5,2	11,6	123,1
S.Trøndelag	24,9	38,2	53,4	28,5	41,7	46,3	10,8	15,5	43,5
N.Trøndelag	12,9	27,6	114,0	13,7	33,1	141,6	5,8	12,1	108,6
Nordland	16,9	31,3	85,2	18,4	35,3	91,8	3,3	10,4	215,2
Troms	8,1	16,0	97,5	15,5	25,1	61,9	5,0	9,0	80,0
Finnmark	22,6	34,7	53,5	18,5	27,4	48,1	4,8	8,8	83,3
Riket i alt	25,1	43,4	72,9	26,1	46,9	79,7	8,9	18,3	105,6

1) 1. klasse i 3-årig realskolé og 5-årig gymnas.

Endringer i elevtallet.

I de fleste fylkene er elevtallet blitt mer enn fordoblet de siste 10 årene. I 3. klasse (real + gym.) er det bare fire fylker som har mindre ökning, Vest-Agder, Bergen, Sogn og Fjordane og Finnmark. Men selv for disse fylkene varierér ökningen elevtallet fra ca. 75 % til ca. 90 %. For 3 fylker, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal og Oppland er elevtallet mer enn 3-doblet på 10 år.

I 3. gymnas er elevtallet blitt mer enn fordoblet for alle fylker unntatt Aust-Agder, der ökningen er på ca. 80 %. I hele 7 fylker er elevtallet i 3. gymnas mer enn 3-doblet, i to av dem, Nordland og Oppland er tallet blitt omlag fire-doblet på 10 år.

I førsteklasse har alle fylker unntatt Bergen fordoblet elevtallet (I Bergen har elevtallet økt med ca. 80 %), i 10 fylker er tallet mer enn 3-doblet i et fylke - Hordaland, var tallet nær fem ganger så stort i 1960 som i 1950. Denne voldsomme økningen i elevtallet i førsteklasse betyr ikke for alle fylker en tilsvarende økning i elevstrømmen gjennom den høyere skolen, for Hordaland og flere andre fylker har økningen antakelig sammenheng med overgang fra 2-årige til 3-årige realskoler i løpet av 1950-årene.

Endringer i elevhyppigheten.

Den største prosentøkning av elevtallet i 3. klassene i forhold til 17-årskullet hadde fylkene Oppland, Hedmark, Nord-Trøndelag, Hordaland og Møre og Romsdal. I alle disse fylkene økte elevhyppigheten med mer enn 100 % den siste 10-års perioden. En økning over den gjennomsnittlige (over 75%) hadde også Aust-Agder, Telemark, Nordland, Rogaland og Vestfold. Minst økning (under 50 %) hadde Finnmark, Sør-Trøndelag, Vest-Agder og Oslo.

Samtidig med økningen i elevhyppigheten har det også skjedd en geografisk utjevning: Av de 11 fylkene som i 1950 hadde en elevhyppighet under middels har 8 økt hyppigheten mer enn gjennomsnittlig for hele landet. Tilsvarende har 7 av de 9 fylkene som hadde en elevhyppighet over middels i 1950 hatt en lavere økning av hyppigheten enn gjennomsnittet. 3 fylker som hadde en elevhyppighet under middels i 1950 har ikke fulgt med i utjevningen - Sogn og Fjordane, Troms og Finnmark har hatt en svakere prosentøkning enn den gjennomsnittlige.

Ser vi spesielt på 3. gymnas, finner vi følgende utvikling fra 1950 til 1960: Størst prosentøkning i elevhyppigheten - over 150 % - var det i Oppland, Nordland, Sogn og Fjordane og Hedmark. Dernest kom fylkene Telemark, Østfold, Møre og Romsdal, Rogaland, Vestfold, Nord-Trøndelag og Akershus, alle med en økning over den gjennomsnittlige (over 100 %). Minst økning (under 75 %) var det i Aust-Agder, Vest-Agder, Oslo og Sør-Trøndelag. Under gjennomsnittlig økning hadde også fylkene Troms og Finnmark.

Tendensen til geografisk utjevning er fremtredende også for gymnaset - også her har 8 av de 11 fylker som hadde under middels elevhyppighet i 1950 hatt en forholdsvis sterkere økning i elevhyppigheten enn gjennomsnittlig. 3 fylker som hadde under middels elevhyppighet i 1950 hadde en svakere økning i elevhyppigheten i 3. gym. enn den gjennomsnittlige. Disse fylkene var Troms, Finnmark og Hordaland.

Også for 1. klasse gjør den samme tendens seg gjeldende:

1) Økning i elevhyppigheten for alle fylker. 2) En viss geografisk utjevning - i det fylker med lav elevhyppighet viser relativt sterkere stigning enn fylker med høy elevhyppighet. 3) En del unntak fra denne utjevningen - noen fylker med lav elevhyppighet har hatt mindre prosentøkning enn den gjennomsnittlige. Til den siste gruppen hører bl.a. Finnmark fylke. Ellers er endringstallene for 1. klasse i mange fylker en mer usikker indikator på reelle endringer i rekrutteringen enn tallene i 3. klasse.

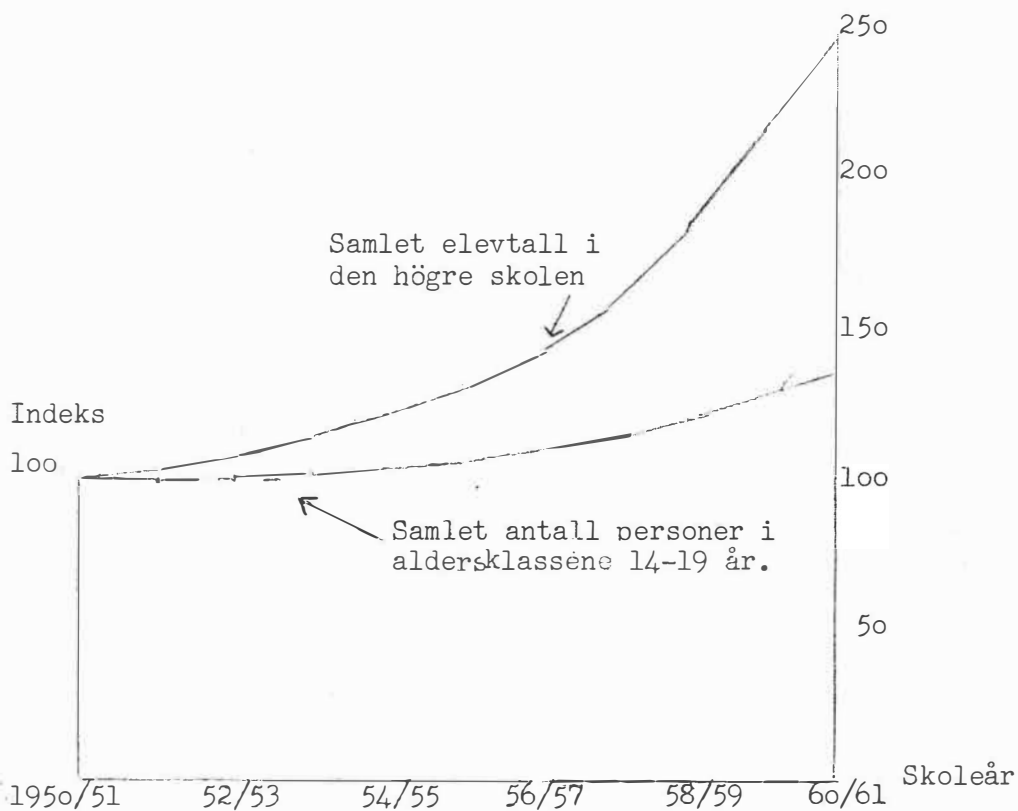
I tabellene 9-23 finnes en mer utførlig beskrivelse av utviklingen i de enkelte fylker i 10-års perioden 1950-1960. Elevtall og elevhyppighet er undersøkt også for de mellomliggende årene 1952, 1954, 1956, 1958 og 1959. Elevtallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

Oslo, desember 1961

NAVF's utredningsavdeling/
Bjarne Nordby
Sigmund Vangsnes

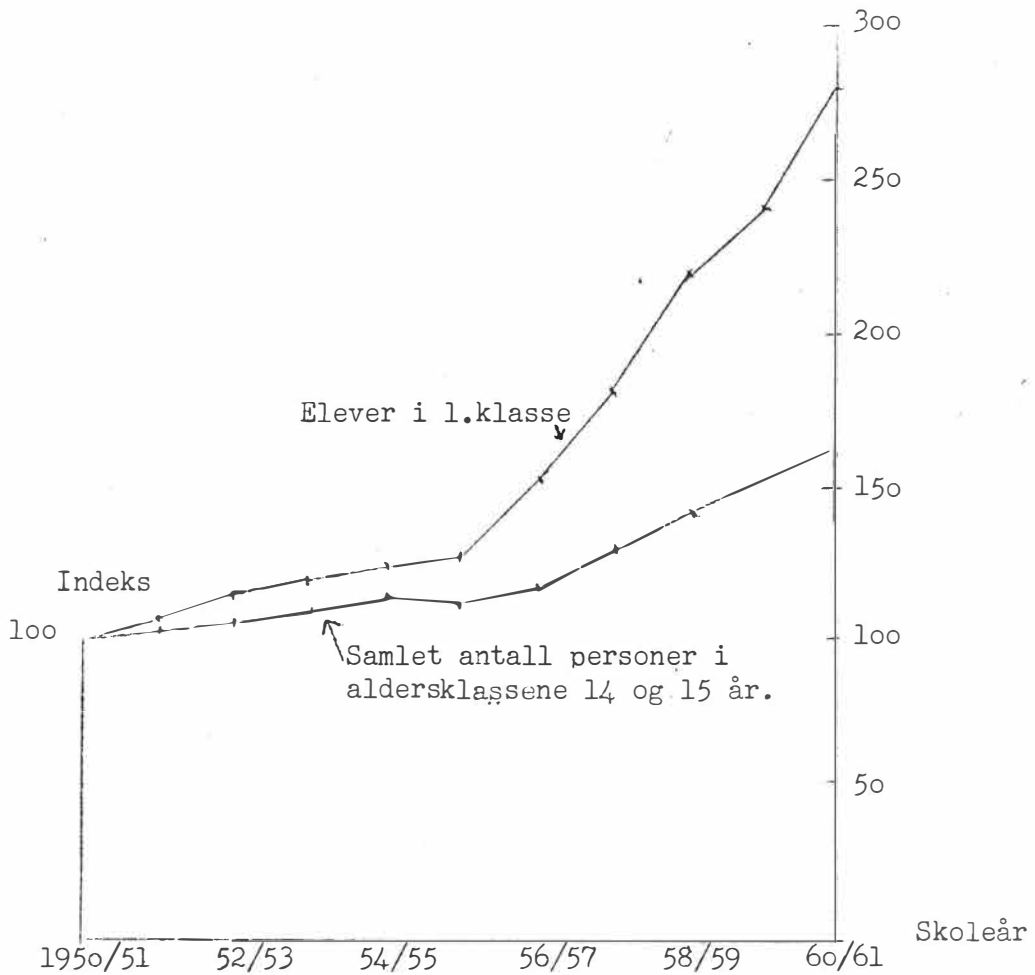
Prosentökning i elevtall og ungdomskull årene 1950 - 1960.

Fig. 1. Prosentökning i totalt antall elever i den högre skolen sammenliknet med prosentøkningen i ~~aldersklassene 14-19 år.~~^{x)}

x) Störrelsen av elevtall og alderskull i 1950 er satt = 100.
 Elevtall pr. 1/10 og alderskull pr. 31/12.

Fig. 2. Prosentøkning i antall elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas sammenliknet med prosentøkning i aldersklassene 14 og 15 år.^{x)}

x) Størrelsen av elevtall og alderskull i 1950 er satt = 100.
Elevtall pr. 1/10 og alderskull pr. 31/12.

Fig. 3. Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas i % av aldersklassen 14 1/2 år årene 1950 - 1960.

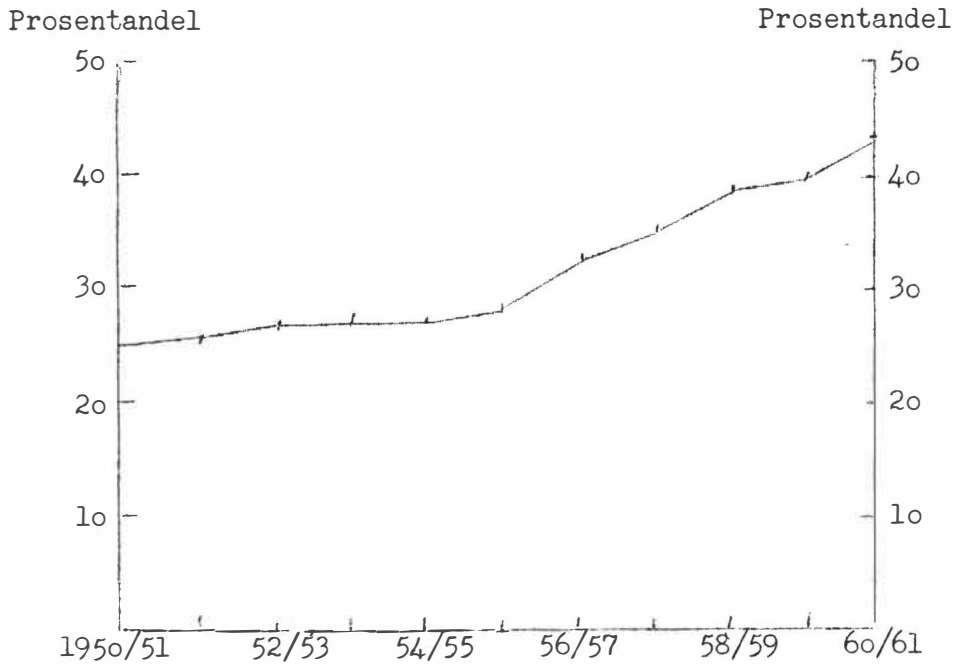
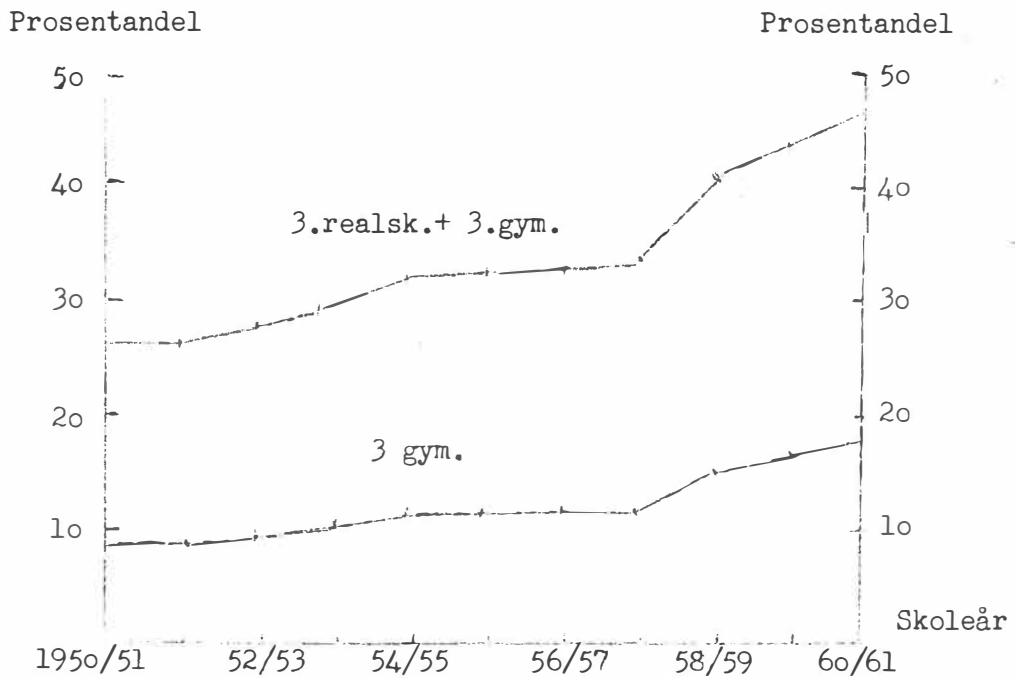

Fig. 4. Elever i 3.klasse i % av aldersklassen 17 år årene 1950 - 1960.

TABELLER.

Tabell 9. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1950/51 i % av aldersklassen.¹⁾

Lokker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1.kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3.kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk.+ gym.		Gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Stofford	2185	599	27,4	2046	597	29,2	190	9,3
Storhus	2001	672	33,6	2106	613	29,1	251	11,9
Storlo	3327	2051	61,6	3763	1901	50,5	861	22,9
Stordmark	2224	468	21,0	2310	451	19,5	115	5,0
Stordland	2111	341	16,2	2050	391	19,1	118	5,8
Storskerud	1687	541	32,1	1707	532	31,2	166	9,7
Stofford	1818	622	34,2	1770	469	26,5	146	8,2
Storlemark	1473	431	29,3	1456	398	27,3	139	9,5
Agder	953	240	25,2	958	236	24,6	111	11,6
Agder	1230	359	29,2	1247	448	35,9	139	11,1
Agdaland	2769	646	23,3	2838	643	22,7	234	8,2
Agdaland	2867	304	10,6	2718	478	17,6	152	5,6
Agdalen	1165	583	50,0	1319	513	38,9	175	13,3
Agder og Fj. re og msdal	1409	97	6,9	1444	359	24,9	45	3,1
Agdalen	2482	260	10,5	2450	467	19,1	127	5,2
Trøndelag	2284	568	24,9	2383	679	28,5	258	10,8
Trøndelag	1393	180	12,9	1441	197	13,7	84	5,8
Trøndland	3270	551	16,9	3077	567	18,4	102	3,3
Trøndoms	1747	142	8,1	1646	255	15,5	82	5,0
Trøndmark	1089	246	22,6	967	179	18,5	46	4,8
Samlet i t	39.484	9901	25,1	39.696	10.373	26,1	3541	8,9

1) Tallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 10. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1952/53
 i % av aldersklassen.¹⁾

Fylker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1.kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3.kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk.+ gym.		Gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Trøndelag	2344	719	30,7	2149	590	27,5	186	8,7
Buskerud	2194	713	32,5	1968	633	32,2	266	13,5
Oslo	3770	2367	62,8	3271	2661	63,0	970	29,7
Østmark	2334	553	23,7	2209	453	20,5	109	4,9
Oppland	2223	391	17,6	2066	445	21,5	116	5,6
Telemark	1806	666	36,9	1634	513	31,7	134	8,2
Stroms	2007	660	32,9	1838	557	30,3	169	9,2
Telemark	1562	496	31,8	1459	408	28,0	137	9,4
Agder	985	292	29,6	937	278	29,7	118	12,6
Agder	1247	361	28,9	1236	452	36,6	131	10,6
Oppland	2901	684	23,6	2701	688	25,5	239	8,8
Oppland	2992	314	10,5	2824	466	16,5	122	4,3
Østmark	1318	673	51,1	1135	535	47,1	164	14,4
Østmark og Fjell	1397	105	7,5	1384	381	27,5	59	4,3
Østmark og Fjell	2516	362	14,4	2548	569	22,3	150	5,9
Trøndelag	2394	651	27,2	2294	604	26,3	289	12,6
Trøndelag	1559	196	12,6	1367	250	18,3	94	6,9
Oppland	3469	687	19,8	3182	570	17,9	121	3,8
Østmark	1862	174	9,3	1778	267	15,0	69	3,9
Østmark	1182	299	25,3	1051	211	20,1	33	3,1
Sammenlagt i	42.062	11.363	27,0	39.031	10.936	28,0	3676	9,4

1) Tallene er ikke korrigeret for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 11. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1954/55 i prosent av aldersklassen.¹⁾

Fylker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1. kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3. kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk. + gym.		Gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Trøndelag	2386	782	32,8	2329	733	31,5	277	11,9
Buskerud	2354	874	37,1	2379	709	29,8	316	13,3
Oslo	4338	2394	55,2	4548	2625	57,7	1289	28,3
Oppland	2415	601	24,9	1996	602	30,2	171	8,6
Telemark	2360	420	17,8	1972	546	27,7	127	6,4
Østfold	1829	693	37,9	1755	626	35,7	197	11,2
Stroms	2114	750	35,5	2009	655	32,6	174	8,7
Østfold	1658	487	29,4	1503	513	34,1	209	13,9
Agder	1007	313	31,1	855	333	38,9	143	16,7
Agder	1383	416	30,1	1326	493	37,2	155	11,7
Agder	3151	757	24,0	2804	755	26,9	289	10,3
Agder	3004	408	13,6	2637	582	22,1	177	6,7
Agder	1345	641	47,7	1425	669	46,9	222	15,6
Agder	1406	119	8,5	1261	387	30,7	57	4,5
Agder	2820	394	14,0	2538	692	27,3	190	7,5
Agder	2660	683	25,7	2320	738	31,8	290	12,5
Agder	1647	239	14,5	1467	288	19,6	112	7,6
Agder	3583	708	19,8	3243	701	21,6	185	5,7
Agder	1949	199	10,2	1825	352	19,3	138	7,6
Agder	1175	260	22,1	1077	234	21,7	38	3,5
Agder	44.584	12.138	27,2	41.269	13.233	32,1	4756	11,5

1) Tallene er ikke korrigerert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 12. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1956/57 i prosent av aldersklassen. 1)

Fylker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1.kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3.kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk.+ gym		Gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Trøndelag	2364	873	36,9	2332	824	35,4	316	13,6
Buskerud	2398	1013	42,2	2281	812	35,6	389	17,1
Oslo	4116	2994	72,7	4432	2701	60,9	1307	29,5
Østmark	2554	890	34,8	2377	691	29,1	183	7,7
Oppland	2421	581	24,0	2246	614	27,3	156	6,9
Telemark	1879	799	42,5	1792	632	35,3	190	10,6
Stroms	1840	777	42,2	2096	688	32,8	202	9,6
Telemark	1771	655	37,0	1651	525	31,8	241	14,6
Agder	1011	350	34,6	1019	363	35,6	158	15,5
Agder	1401	574	41,0	1418	536	37,8	156	11,0
Oppland	3188	983	30,8	3048	872	28,6	352	11,5
Østland	3092	516	16,7	2832	588	20,8	172	6,1
Østmark	1350	685	50,7	1404	668	47,6	244	17,4
Østmark og Fj.	1445	154	10,7	1344	385	28,6	57	4,2
Østmark og Østmark	3014	508	16,9	2778	889	32,0	205	7,4
Trøndelag	2956	961	32,5	2690	781	29,0	313	11,6
Trøndelag	1904	339	17,8	1593	358	22,5	115	7,2
Østland	3982	885	22,2	3583	823	23,0	190	5,3
Østmark	2176	260	11,9	1849	389	21,0	130	7,0
Østmark	1267	274	21,6	1138	251	22,1	48	4,2
Østmark i alt	46.129	15.071	32,7	43.903	14.390	32,8	5124	11,7

1) Tallene er ikke korrigerert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 13. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1958/59 i % av aldersklassen¹⁾

Fylker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1.kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3.kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk.+ gym		Gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Stfold	3030	1343	44,3	2192	936	42,7	363	16,6
Sørhus	3220	1682	52,2	2420	1063	43,9	511	21,1
Silo	6258	4470	71,4	4439	3115	70,3	1630	36,8
Edmark	2877	1152	40,0	2188	842	38,5	247	11,3
Oppland	2712	871	32,1	2135	765	35,8	206	9,6
Åskerud	2385	1142	47,9	1798	770	42,8	245	13,6
Østfold	2461	1249	50,8	1778	718	40,4	239	13,4
Telemark	2261	938	41,5	1592	753	47,3	321	20,2
Agder	1174	492	41,9	892	396	44,4	169	18,9
Agder	1718	681	39,6	1316	711	54,0	233	17,7
Buskaland	3783	1394	36,8	2945	1141	38,7	416	14,1
Ørdaland	3606	942	26,1	2814	780	27,7	200	7,1
Bergen	1448	874	60,4	1525	714	46,8	258	16,9
Øgn og Fj	1620	216	13,3	1269	529	41,7	111	8,7
Øre og Ømsdal	3629	655	18,0	2776	1123	40,5	273	9,8
Trønde- Øg	3535	1266	35,8	2723	1119	41,1	405	14,9
Trønde- Øg	2088	452	21,6	1700	478	28,1	146	8,6
Ørdland	4297	1166	27,1	3515	1116	31,7	282	8,0
Øms	2351	308	13,1	1959	474	24,2	185	9,4
Ønmark	1281	366	28,6	1156	276	23,9	49	4,2
Øket i alt	55.734	21.659	38,9	43.123	17.819	41,3	6489	15,0

1) Tallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 14. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1959/60 i % av aldersklassen. 1)

Fylker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1.kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3.kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk.+ gym		Gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Stfold	3386	1619	47,8	2541	1212	47,7	496	19,5
Skershus	3532	1729	49,0	2807	1429	50,9	697	24,8
Slo	7061	4933	69,9	5341	3397	73,0	2131	39,9
Medmark	3038	1301	42,8	2498	1014	40,6	283	11,3
Oppland	2827	999	35,3	2428	966	39,8	260	10,7
Buskerud	2656	1418	53,4	1976	968	49,0	322	16,3
Vestfold	2747	1286	46,8	2020	831	41,0	292	14,5
Telemark	2475	1052	42,3	1945	844	43,4	389	20,0
.Agder	1258	547	43,5	1026	442	43,1	156	15,2
.Agder	1751	732	41,8	1557	820	52,7	324	20,8
Oppland	3866	1498	38,7	3394	1422	41,9	583	17,2
Nordland	3855	901	23,4	3069	1066	34,7	302	9,8
Bergen	1661	924	55,6	1365	803	58,8	287	21,0
Hogn og Fj	1670	249	14,9	1370	583	42,6	137	10,0
øre og								
omsdal	3879	776	20,0	3106	1393	44,8	297	9,6
.Tronde-								
ag	3671	1320	36,0	3155	1312	41,6	449	14,2
.Tronde-								
ag	2207	521	23,6	1938	541	27,9	150	7,7
Nordland	4548	1315	28,9	4075	1127	27,6	312	7,7
Trøms	2440	394	16,1	2220	520	23,4	182	8,2
Finmark	1353	363	26,8	1246	310	24,9	62	5,0
liket i								
lt	59.881	23.877	39,9	49.077	21.500	43,8	8111	16,5

1) Tallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2. Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 15. Elever i 1. og 3. klasse i den høgre skolen i skoleåret 1960/61 i % av aldersklassen. ¹⁾

Fylker	Alders- klassen 14 1/2 år	Elever i 1.kl. i den høgre skolen ²⁾		Alders- klassen 17 år	Elever i 3.kl. i den høgre skolen			
		Antall	I % av 14 1/2 årige		realsk.+ gym		gym alene	
					Antall	I % av 17-årige	Antall	I % av 17-årige
Trøndelag	3651	1828	50,1	2775	1401	50,5	587	21,2
Agderhus	3987	2171	54,5	3185	1559	48,9	791	24,8
Oslo	7806	5224	66,9	6321	4375	69,2	2314	36,6
Østmark	3228	1430	44,3	2616	1264	48,3	356	13,6
Oppland	3008	1142	38,0	2571	1233	48,0	469	18,2
Telemark	2849	1639	57,5	2205	1134	51,4	413	18,7
Stroms	2988	1524	51,0	2320	1115	48,1	398	17,2
Buskerud	2614	1403	53,7	2039	1087	53,3	457	22,4
Agder	1337	655	49,0	1034	502	48,4	201	19,4
Agder	1926	1006	52,2	1686	859	50,9	306	18,1
Østfold	3981	1589	39,9	3732	1574	42,2	668	17,9
Vestfold	4111	1465	35,6	3232	1305	40,4	353	10,9
Østfold	1859	1060	57,0	1491	913	61,2	358	24,0
Agder og Fj. l.	1700	314	18,5	1450	626	43,2	131	9,0
Østfold	4104	873	21,3	3459	1492	43,1	400	11,6
Trøndelag	3891	1487	38,2	3459	1442	41,7	536	15,5
Trøndelag	2344	647	27,6	1968	651	33,1	238	12,1
Vestland	4829	1510	31,3	4052	1432	35,3	423	10,4
Østfold	2529	404	16,0	2196	552	25,1	197	9,0
Buskerud	1414	491	34,7	1149	315	27,4	101	8,8
Sammenlagt i alt	64.156	27.862	43,4	52.940	24.831	46,9	9697	18,3

1) Tallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

2) Elever i 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas.

Tabell 16. Elevhyppigheten i 1. klasse ¹⁾ i den høgre skolen i skoleårene 1950/51, 1952/53, 1954/55, 1956/57, 1958/59, 1959/60 og 1960/61.

Fylker	Skoleårene 1950/51	1952/53	1954/55	1956/57	1958/59	1959/60	1960/61
Østfold	27,4	30,7	32,8	36,9	44,3	47,8	50,1
Akershus	33,6	32,5	37,1	42,2	52,2	49,0	54,5
Oslo	61,6	62,8	55,2	72,7	71,4	69,9	66,9
Hedmark	21,0	23,7	24,9	34,8	40,0	42,8	44,3
Oppland	16,2	17,6	17,8	24,0	32,1	35,3	38,0
Buskerud	32,1	36,9	37,9	42,5	47,9	53,4	57,5
Vestfold	34,2	32,9	35,5	42,2	50,8	46,8	51,0
Telemark	29,3	31,8	29,4	37,0	41,5	42,3	53,7
Aust-Agder	25,2	29,6	31,1	34,6	41,9	43,5	49,0
Vest-Agder	29,2	28,9	30,1	41,0	39,6	41,8	52,2
Rogaland	23,3	23,6	24,0	30,8	36,8	38,7	39,9
Hordaland	10,6	10,5	13,6	16,7	26,1	23,4	35,6
Bergen	50,0	51,1	47,7	50,7	60,4	55,6	57,0
Sogn og Fj. Møre og	6,9	7,5	8,5	10,7	13,3	14,9	18,5
Romsdal	10,5	14,4	14,0	16,9	18,0	20,0	21,3
S.Trøndelag	24,9	27,2	25,7	32,5	35,8	36,0	38,2
N.Trøndelag	12,9	12,6	14,5	17,8	21,6	23,6	27,6
Nordland	16,9	19,8	19,8	22,2	27,1	28,9	31,3
Troms	8,1	9,3	10,2	11,9	13,1	16,1	16,0
Finmark	22,6	25,3	22,1	21,6	28,6	26,8	34,7
Riket i alt	25,1	27,0	27,2	32,7	38,9	39,9	43,4

1) 1. klasse i 3-årig realskole og 5-årig gymnas. Tallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

Tabell 17. Elevhyppigheten i 3. klasse i den høgre skolen i skoleårene 1950/51, 1952/53, 1954/55, 1956/57, 1958/59, 1959/60 og 1960/61.¹⁾

Fylker	Skoleårene 1950/51	1952/53	1954/55	1956/57	1958/59	1959/60	1960/61
Østfold	29,2	27,5	31,5	35,4	42,7	47,7	50,5
Akershus	29,1	32,2	29,8	35,6	43,9	50,9	48,9
Oslo	50,5	63,0	57,7	60,9	70,3	73,0	69,2
Hedmark	19,5	20,5	30,2	29,1	38,5	40,6	48,3
Oppland	19,1	21,5	27,7	27,3	35,8	39,8	48,0
Buskerud	31,2	31,7	35,7	35,3	42,8	49,0	51,4
Vestfold*	26,5	30,3	32,6	32,8	40,4	41,0	48,1
Telemark	27,3	28,0	34,1	31,8	47,3	43,4	53,3
Aust-Agder	24,6	29,7	38,9	35,6	44,4	43,1	48,4
Vest-Agder	35,9	36,6	37,2	37,8	54,0	52,7	50,9
Rogaland	22,7	25,5	26,9	28,6	38,7	41,9	42,2
Hordaland	17,6	16,5	22,1	20,8	27,7	34,7	40,4
Bergen	38,9	47,1	46,9	47,6	46,8	58,3	61,2
Sogn og Fj.	24,9	27,5	30,7	28,6	41,7	42,6	43,2
Møre og Romsdal	19,1	22,3	27,3	32,0	40,5	44,8	43,1
S.Trøndelag	28,5	26,3	31,8	29,0	41,1	41,6	41,7
N.Trøndelag	13,7	18,3	19,6	22,5	28,1	27,9	33,1
Nordland	18,4	17,9	21,6	23,0	31,7	27,6	35,3
Troms	15,5	15,0	19,3	21,0	24,2	23,4	25,1
Finnmark	18,5	20,1	21,7	22,1	23,9	24,9	27,4
Riket i alt	26,1	28,0	32,1	32,8	41,3	43,8	46,9

1)

3. realskole + 3. gym. Tallene er ikke korrigeret for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.

Tabell 18. Elevhyppigheten i 3. gymnasklasse¹⁾ i den høgre skolen i skoleårene 1950/51, 1952/53, 1954/55, 1956/57, 1958/59, 1959/60 og 1960/61.

Fylker	Skoleårene 1950/51	1952/53	1954/55	1956/57	1958/59	1959/60	1960/61
Østfold	9,3	8,7	11,9	13,6	16,6	19,5	21,2
Akershus	11,9	13,5	13,3	17,1	21,1	24,8	24,8
Oslo	22,9	29,7	28,3	29,5	36,8	39,9	36,6
Hedmark	5,0	4,9	8,6	7,7	11,3	11,3	13,6
Oppland	5,8	5,6	6,4	6,9	9,6	10,7	18,2
Buskerud	9,7	8,2	11,2	10,6	13,6	16,3	18,7
Vestfold	8,2	9,2	8,7	9,6	13,4	14,5	17,2
Telemark	9,5	9,4	13,9	14,6	20,2	20,0	22,4
Aust-Agder	11,6	12,6	16,7	15,5	18,9	15,2	19,4
Vest-Agder	11,1	10,6	11,7	11,0	17,7	20,8	18,1
Rogaland	8,2	8,8	10,3	11,5	14,1	17,2	17,9
Hordaland	5,6	4,3	6,7	6,1	7,1	9,8	10,9
Bergen	13,3	14,4	15,6	17,4	16,9	21,0	24,0
Sogn og Fj.	3,1	4,3	4,5	4,2	8,7	10,0	9,0
Møre og Romsdal	5,2	5,9	7,5	7,4	9,8	9,6	11,6
S.Trøndelag	10,8	12,6	12,5	11,6	14,9	14,2	15,5
N.Trøndelag	5,8	6,9	7,6	7,2	8,6	7,7	12,1
Nordland	3,3	3,8	5,7	5,3	8,0	7,7	10,4
Troms	5,0	3,9	7,6	7,0	9,4	8,2	9,0
Finmark	4,8	3,1	3,5	4,2	4,2	5,0	8,8
Riket i alt	8,9	9,4	11,5	11,7	15,0	16,5	18,3

1) Tallene er ikke korrigert for elever som går på skole utenfor hjemstedsfylket.